**ULKOMINISTERIÖ**
Oikeuspalvelu
OIK-01 Marja Lehto

LAUSUNTO

PC0TQ258-11

05.10.2021

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Viite
HE 89/2021 vp; LA 41/2019 vp; TPA 158/2020 vp

Asia
**Halituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 17 ja 34a luvun muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi; lakialoite kansalaisuuden menettämisestä maanpetos-, valitopetos- tai t**

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt ulkoministeriöltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä laiksi rikoslain 17 ja 34a luvun muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi samoin kuin lakialoitteesta LA 41/2019 vp ja toimenpidealoitteesta TPA 158/2020 vp.

Ulkoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Hallituksen esitys eräiden terrorismirikoksia koskevien rangaistussäännösten muuttamisesta ja täydentämisestä perustuu edeltävään työryhmämietintöön, joka käsitteli terrorismirikoksia koskevan sääntelyn ajanmukaisuutta ja vastaavuutta vertailumaiden sääntelyn kanssa.. Ulkoministeriö oli edustettuna työryhmässä ja on myös antanut lausuntonsa sen mietinnöstä.

Terroristisessa tarkoituksessa tehtyjen rikosten tekemistä eri tavoin edistävät teot on Suomessa jo nyt säädetty rangaistavaksi varsin kattavasti ja tavalla, joka vastaa Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden vaatimuksia. Merkittäviä eroja ei ole löytynyt myöskään vertailussa keskeisten vertailumaiden sääntelyn kanssa. Hallituksen esitykseen sisältyviä ehdotuksia rangaistavuuden laajentamisesta voidaan kuitenkin pitää perusteltuina

Rikoslain 34 a luvun 4 §:n 1 momenttiin ehdotettu uusi kohta täydentäisi nykyistä sääntelyä niin, että terroristiryhmän rikollisen toiminnan kannalta olennaisten tehtävien hoitaminen kuuluisi kattavasti sen piiriin. Hallituksen esityksen mukaan tällaisia, voimassa olevan lainsäädännön nojalla rankaisematta jääviä tehtäviä voisivat olla esim. osallistuminen aseelliseen partiointiin, vartiointiin tai aseellisen voiman näyttöön paikallisen väestön alistamiseksi tai uusien jäsenten värväämiseksi, samoin kuin varustehuoltoon tai ideologiseen koulutukseen liittyvät tehtävät.

Ehdotettu 34 a luvun uusi 5 d § kattaisi lisäksi nykyistä laajemmin terrorismirikoksiin liittyvää julkista kehottamista ja houkuttelua. Ehdotuksen mukaan julkinen kehottaminen terroristiryhmään värväytymiseen tai terrorismirikoksen tekemiseen säädetään rangaistavaksi erillisenä rikoksena, joka eroaa yleisestä rikokseen kehottamisrikoksesta siten, että kehotuksen ei

edellytetä aiheuttavan konkreettista värväytymisen tai terrorismirikoksen tekemisen vaaraa.

Myös tämä rangaistussäännös on perusteltu mutta on paikallaan, että sen tunnusmerkistöä täsmennetään lisäämällä siihen maininta, että teon on oltava omiaan aiheuttamaan vaaraa. Lisäksi on tarpeen että lainsäädännöllistä tilannetta esitetyllä tavalla selvennetään lisäämällä yleiseen kehottamisrikoksia koskevaan pykälään rikoslain 17 luvun 1 §:än uusi 3 momentti, jossa viitataan 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohtaan samoin kuin uuteen 5 §:än.

Ulkoministeriö pitää perusteltuna myös rikoslain 34 a luvun 4 §:n rikosnimikkeen muuttamista ”terroristiryhmän toimintaan osallistumiseksi” samoin kuin pitäytymistä Suomea sitovassa Euroopan unionin sääntelyn mukaisessa terroristiryhmän määritelmässä.

Toimenpidealoite TPA 158/2020 vp esittää rangaistavaksi terroristiryhmään kuulumista tai sen toimintaan osallistumista. Samoin esitetään, että ”terroristijärjestöjen perheenjäsenet ja elinkumppanit” tulisi voida ”tuomita osallisuudesta rikokseen, jos he ovat suojelupoliisin arvion perusteella oleskelleet terroristiseen toimintaan tarkoitetuilla leireillä tai vastaavilla alueilla”. Hallituksen esitys sisältää merkittävää pohdintaa koskien sellaista terroristiryhmään tai -järjestöön kuulumista, jonka ei edellytettäisi ilmenevän aktiivisena toimintana ja jonka ei edellytettäisi edistävän ryhmän tai järjestön terroristista rikollista toimintaa. Nimenomaan terroristiryhmän tai -järjestön toimintaan osallistumisen tai sen toiminnan edistämisen voidaan katsoa ilmentävän ryhmään tai järjestöön kuulumista. Samalla on syytä huomata, että työryhmämietinnön lausuntokierroksella ei esitetty terroristiryhmään kuulumisen kriminalisointia tai muullakaan tavoin laajempia tai pidemmälle meneviä muutoksia kuin työryhmän ehdottamat muutokset.

Lakialoite LA 41/2019 vp koskee kansalaisuuden menettämistä maanpetos-valtiopetos- tai terrorismirikokseen syyllistymisen perusteella. Tätä asiaa on käsitelty kansalaisuuslakiin tehdyssä muutoksessa 26.4.2019/564, joka tuli voimaan 1 päivän toukokuuta 2019. Ulkoministeriöllä ei ole muuta lausuttavaa asiasta.

Liitteet

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

**Oikeuspalvelu**
OIK-01 Marja Lehto

| | |
|---|---|
| Asiasanat | LAINSÄÄDÄNTÖ, TERRORISMI |
| **Hoitaa** | **OIK-01** |
| **Hoitaa UE** | |
| Koordinoi | |
| Tiedoksi | OIK-10; OIK-20 |

Laatija jakanut